

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії

О.В. Поркуян

2025 р.

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування з психології та соціології
для прийому на навчання для здобуття освітнього ступеня **магістра**
спеціальності С4 Психологія
за освітньою програмою «Психологія»
на основі здобутого раніше освітнього ступеня бакалавра (магістра)
або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста

Київ — 2025

З оригіналом
згідно

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Прийом здобувачів вищої освіти на навчання для здобуття освітнього ступеня магістра здійснюється:

- на основі здобутого раніше освітнього ступеня бакалавра (НРК6) **за результатами успішного складання ЄВІ (єдиного вступного іспиту) та ЄФВВ (єдиного фахового вступного випробування);**

- на основі здобутого раніше освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, магістра (НРК7), за вибором вступника, **або за результатами успішного складання ЄВІ (єдиного вступного іспиту) та ЄФВВ (єдиного фахового вступного випробування), або складання внутрішніх вступних випробувань в університеті (іноземна мова та фахове вступне випробування).**

Мета вступного випробування – оцінити рівень підготовленості вступників для навчання за програмою підготовки магістра за спеціальністю С4 Психологія за освітньою програмою «Психологія» з метою конкурсного відбору на навчання у Східноукраїнському національному університеті імені Володимира Даля у 2025 році.

Завдання вступного випробування полягає в тому, щоб оцінити рівень володіння компетентностями вступників, які повинні:

- вміти аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання;

- вміти обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами аналізу літературних джерел;

- вміти здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань;

- вміти формулювати думку логічно, доступно, обстоювати власну позицію;

- вміти демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку;

- вміти застосовувати теоретичні знання для аналізу конкретних психологічних ситуацій та вирішення прикладних психологічних та соціологічних проблем;

- знати особливості проявів соціально відповідальної та свідомої поведінки, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у діяльності;

- знати особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті майбутніх професійних завдань;

- розуміти норми професійної етики та їх дотримуватися;

З оригіналом
згідно

- володіти навичками використання інформаційних і комунікаційних технологій;

- володіти та оперувати категоріально-понятійним апаратом психології та соціології.

Зміст програми відповідає компонентам освітньої програми «Психологія» та їх логічній послідовності.

Питання тестів спрямовані на визначення рівня знань вступників в оволодінні основними поняттями й категоріями психологічної та соціологічної науки, обізнаності із дослідженнями вітчизняної та зарубіжної психології та соціології, теоретичними підходами, концепціями тощо. Вони орієнтовані на з'ясування рівню теоретичних знань та практичних навичок вступника; на визначення ступеня сформованості у майбутніх магістрів з психології умінь аналізу, узагальнення психологічних та соціологічних явищ, визначення їх структури, закономірностей та психологічних механізмів розвитку тощо.

Вимоги до підготовленості вступників. Вступники повинні мати вищу освіту, вільно володіти державною мовою, мати здібності до оволодіння знаннями та навичками в галузі фундаментальних та професійно-орієнтованих психологічних та соціологічних дисциплін.

Програма фахового вступного випробування включає: перелік розділів і тем; списки рекомендованих джерел для підготовки до фахового вступного випробування; критерії оцінювання знань, умінь та навичок абітурієнтів.

Порядок проведення вступних випробувань регламентується Правилами прийому до Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля у 2025 році та здійснюється відповідно до Положення про приймальну комісію Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля.

З оригіналом
згідно

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ТЕМАТИЧНІ БЛОКИ

ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Предмет психології як науки. Структура, завдання та стан сучасної психології. Структура психологічних явищ. Значення психологічних знань для навчання і виховання дітей. Місце психології в системі наук. Диференціація психології на окремі наукові галузі. Теоретико-методологічні основи психологічної науки: методологія, принципи, методи дослідження. Основні етапи психологічного дослідження. - Характеристика конкретних методик психологічного дослідження: організаційні (порівняльний, лонгітюдний, комплексний); інтерпретаційні (генетичний, структурний); методи кількісної та якісної обробки даних (методи математичної статистики); емпіричні методи (основні та допоміжні, експериментальні і неекспериментальні, діагностичні). Основні властивості психіки людини. Особливості свідомості людини. Самосвідомість людини та її основні функції. Відчуття людини; їх основні закономірності. Відчуття як первинна форма орієнтування організму в довкіллі. Класифікація та види відчуттів: дистантні (зорові, слухові, нюхові), контактні (смакові, больові, тактильні); екстероцептивні; інтероцептивні (органічні відчуття); пропріоцептивні (кінестетичні, статичні). Сприйняття людини; його основні особливості (предметність, цілісність, структурність, контактність, осмисленість, категоріальність, вибірковість, аперцепція, динамічний стереотип, установка). Класифікація і види сприйняття: за провідним аналізатором (зорові, слухові, нюхові, смакові, дотикові, статичні, кінестетичні); за формами існування матерії (простору, руху, часу). Мимовільне та довільне сприйняття. Спостереження як форма довільного сприйняття. Пам'ять людини (довільна, логічна, опосередкована) і тварини (генетична, механічна). Класифікація і види пам'яті. Процеси і закономірності пам'яті. Закон забування Г. Еббінгауза. Індивідуальні особливості й типи пам'яті. Мислення людини; основні розумові операції. Логічні форми мислення як продукти мисленнєвого процесу. Інтелект людини (логічно-формальний, наочно-конкретний, аналітично-рецептивний, комбінаторно-творчий, сприйнятливо-тонкий, загострено-спрямований). Уява людини; основні процеси створення образів уяви. Мрія, фантазія, сновидіння, галюцинація. Теорії емоцій, їхня характеристика і аналіз. Функції емоцій. Почуття провини, совісті і моральності. Форми переживання емоцій і почуттів: афекти, настрої, стрес, пристрасті, потяги. Емоційні стани (страх, тривога, сором, гнів, роздратування, радість та ін.). Емоційна зрілість особистості. Поняття про волю. Головні якості волі. Функції волі (спонукальна

З оригіналом
згідно

і гальмівна; спрямовуюча і регулююча). Критерії вольової поведінки. Вольові дії (довільні і мимовільні). Поняття про увагу. Функції уваги. Види та форми уваги. Особистість в контексті сучасних наукових досліджень. Свідоме і несвідоме в структурі особистості. Поняття про спілкування. Засоби спілкування: мова і мовлення психічного розвитку людини. Невербальні засоби спілкування, їх роль у діяльності вчителя. Види мови і мовлення: монологічне, діалогічне; усне, письмове; внутрішнє, зовнішнє. Елементи мови і мовлення. Функції спілкування (комунікативна, перцептивна, інтерактивна). Класифікація груп у психології. Рівні соціально-психологічного розвитку груп. Вплив групи на особистість та вплив особистості на групу. Референтні групи і особистість. Проблема конформізму і неконформізму. Фізіологічні основи темпераменту. Тип вищої нервової діяльності і темперамент. Психологічна характеристика та властивості типів темпераменту: холерик, сангвінік, флегматик, меланхолік. Структура характеру. Провідні риси характеру. Акцентуації рис характеру. Поняття про здібності. Природні й соціальні передумови здібностей. Структура здібностей: загальні та спеціальні здібності. Здібності, обдарованість, талант, геніальність, майстерність. Формування та розвиток здібностей.

Список рекомендованих джерел:

1. Дрозденко К.С. Загальна психологія в таблицях і схемах. Навч. Посібник. Київ.: 2004. 215 с.
2. Максименко С. Д. Загальна психологія: Навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2010. 272 с.
3. Русинка І. І. Психологія: Навчальний посібник. К.: Знання, 2007. 367 с.
4. Савчин М.В. Загальна психологія. Навч. посібник. Дрогобич. 2009. 372 с.

ПСИХОДІАГНОСТИКА

Мультифакторна модель інтелекту Л.Терстоуна. Дж. Гілфорд та його погляд на структуру інтелекту. Г.Айзенк та його погляд на вимірювання інтелекту. Тест словесної асоціації К.Юнга як передтеча проєктивних методик дослідження особистості. Диспозиційна теорія особистості Г.Олппорта та її значення для психодіагностики. Поняття інтелекту та його структура. Тематичний анперцептивний тест Г.Мюррея та його модифікації. Види особистісних опитувальників в психодіагностиці, їх особливості. Надійність та її значення при конструюванні тестів. Основні проблеми розробки проєктивних методик в психодіагностиці. Основні проблеми валідизації тесту. Проєктивна гіпотеза та проєктивні методики, їх види. Поняття та види тестів у психодіагностиці. Особливості різних типів шкал вимірювання. Дискримінативність як показник ефективності тесту. Психотерапія к галузь

З оригіналом
згідно

психологічної практики. Психотерапія та медикаментозне втручання. Психоаналіз та його пояснення природи неврозу. Основні терапевтичні прийоми, запропоновані класичним психоаналізом. Когнітивний підхід до психотерапії. Погляди екзистенціальних терапевтів на природу неврозу. Причини психологічних труднощів згідно теорії А. Адлера. Гештальттерапія та її роль у подоланні особистісних труднощів. Рационально-емотивна терапія сьогодні: основні засади. Основні психотерапевтичні техніки, запропоновані К. Юнгом. Основи біхевіоральної терапії. Сфери застосування біхевіоральної терапії та НЛП. Тілесно орієнтована психотерапія та її можливості. Місце східних духовних практик серед сучасних психотерапевтичних підходів. Етика в психотерапії.

Список рекомендованих джерел:

1. Корольчук М.С. Психодіагностика. Навч. посіб. для вузів. К.: Ельга Ніка-Центр, 2004. 400 с.
2. Самошкіна Л. М. Психодіагностика: Навч. наоч. посіб. з мультимедійним курсом / Під ред.чл.-кор. АПН України, професора Е. Л. Носенко. Д.: Вид-во ДНУ, 2018. 448 с.
3. Скребець В.О. Основи психодіагностики: Навч. посіб. 4-е вид. К.: Слово, 2007. 192 с.
4. Співак Л.М., Османова А. М. Психодіагностика в клінічній психології: навч. посіб. К.: Університет «Україна», 2023. 146 с.

ЕСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Особливості наукового дослідження. Основні загальнонаукові дослідницькі методи. Методи дослідження в сучасній психології. Основи психологічного експерименту. Основні умови проведення психологічного експерименту. Експериментальна вибірка. Бездоганий експеримент. Соціально-психологічні аспекти психологічного дослідження. Планування експерименту. Експериментальний план. Доекспериментальні та квазіекспериментальні плани. Кореляційне дослідження. Подання та інтерпретація результатів дослідження. Проблеми комп'ютеризації проведення психологічних експериментів. Проблеми комп'ютеризації проведення психологічних експериментів. Поняття про експериментальну гіпотезу. Її види. Протоколювання експерименту. Експериментальна вибірка. Репрезентативність вибірки. Валідність. Види валідності. Кореляційні дослідження. Основні типи кореляційних досліджень. Інтерпретації кореляційних зв'язків. Види кореляцій.

Список рекомендованих джерел:

1. Бондарчук О. І. Експериментальна психологія: курс лекцій. К.: МАУП, 2003. 120 с.

З оригіналом
згідно

2. Галян О. І. Експериментальна психологія : навч. посіб. К.: Академвидав, 2012. 400 с.
3. Максименко С. Д. Експериментальна психологія: [підручник]. К.: Центр учбової літератури, 2008. 360 с.
4. Семків Т. Б. Експериментальна психологія в тестах. Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2006. 52 с.

ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ

Предмет і методи вікової психології. Основні концепції психічного розвитку людини в онтогенезі у вітчизняній і закордонній психології. Психічний розвиток у період новонародженості й дитинства. Психологія раннього дитинства. Особливості психічного й поведінкового розвитку в дошкільному віці. Психологічна готовність дітей шестирічного віку до шкільного навчання. Специфіка розвитку в молодшому шкільному віці. Психологічні особливості розвитку й формування особистості в підлітковому віці. Психологічні новотвори підліткового віку й криза переходу до юності. Юність як психологічний вік. Проблема сенсу життя в період молодості. Психофізіологічний й пізнавальний розвиток у період дорослості. Старість як біосоціопсихологічне явище. Предмет, завдання і методи педагогічної психології. Основні закономірності формування та виховання особистості в шкільному віці. Психологічна готовність шестирічних дітей до навчання у школі. Особливості навчання дітей з «груп ризику» (ліворукі, гіперактивні, з емоційними порушеннями, з затримкою психічного розвитку). Соціально-психологічні проблеми розвитку та становлення учнівського колективу. Професійне самовизначення та навчання школярів. Організація психологічної служби в школі. Психологічні аспекти педагогічної діяльності і особистості вчителя.

Список рекомендованих джерел:

1. Вікова та педагогічна психологія: Навчальний посібник / [О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська та ін.]. К.: Просвіта, 2001. 416 с.
2. Кутіщенко В. П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій): Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 128 с.
3. Павелків Р. В. Вікова психологія: [підручник]. К.: Кондор, 2011. 469 с.
4. Савчин М. В. Вікова психологія: [підручник]. К.: Академвидав, 2005. 360 с.

ПЕДАГОГІЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Предмет педагогічної психології. Етапи її становлення як науки. Мета і завдання педагогічної психології. Структура і функції педагогічної психології, її міжпредметні зв'язки. Методологічні засади і методи педагогічної

З оригіналом
згідно

психології. Навчання як взаємодія вчителя та учня, його структура та механізми. Психологічна характеристика типів та видів навчання. Розвивальне навчання, його принципи. Особистісне орієнтоване навчання. Психологічні моделі навчання. Способи управління навчанням: програмоване навчання, алгоритмізоване навчання, діалоги у навчанні. Теорія поетапного формування розумових дій. Проблема розширення вікових можливостей у засвоєнні знань. Психологічні умови та фактори успішного навчання. Психологія учіння, її проблеми. Научання, його рівні, види та механізми. Учіння як специфічна форма самосійної пізнавальної діяльності дитини. Структурні компоненти учіння: мотиваційні, цільові, змістово-операційні, контрольно-регулювальні, результативні та їх розвиток. Вікова динаміка процесу учіння. Вміння вчитись самостійно як інтегральна якість особистості. Психологічні умови формування вміння вчитись самостійно. Здібності до учіння. Навчальність та навченість. Рівні та показники сформованості навчальної діяльності. Шкільне невстигання. Психологічна структура педагогічної діяльності. Функції педагогічної діяльності. Рівні результативності педагогічної діяльності. Психологічна структура особистості вчителя. Професійно важливі якості вчителя.

Список рекомендованих джерел:

1. Власова О.І. Педагогічна психологія: Навчальний посібник. К.: Либідь, 2005. 400 с.
2. Заброцький М.М. Педагогічна психологія: Курс лекцій. К.: МАУП, 2000. 100 с.
3. Савчин М.В. Педагогічна психологія: Навчальний посібник. К.: Академвидав, 2007. 424 с.

СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Методологічні проблеми соціальної психології. спілкування особистості, сторони спілкування, спілкування як умова розвитку особистості. Методологія і методи соціальної психології. Методи емпіричного дослідження. Спеціалізовані соціально-психологічні методи. Соціалізація особистості, основні етапи соціалізації, інститути соціалізації й їх функції. Проблеми віктимології у соціальній психології. Людина як жертва соціалізації. Методологічні й теоретичні проблеми суспільства у соціальній психології, великі групи, їх види й соціально-психологічні особливості. Вітчизняні й зарубіжні напрямки вивчення малих груп, їх характеристика, рівні розвитку. Соціальний статус й ролі особистості, міжособистісні стосунки у малій групі, соціальні конфлікти. Соціальний контроль, його форми, основні функції й методи. Засоби масової комунікації, чутки, мода,

З оригіналом
згідно

механізми впливу. Статеворольова соціалізація. Статева диференціація. Соціальна перцепція: поняття, об'єкт та суб'єкт.

Список рекомендованих джерел:

1. Волянська О. В., Ніколаєвська А. М. Соціальна психологія: Навчальний посібник. К.: Знання, 2008. 275 с.
2. Москаленко В. В. Соціальна психологія: Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 688 с.
3. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: Підручник. К.: Академвидав, 2005. 448 с.

ПСИХОЛОГІЧНІ ТА СОЦІОЛОГІЧНІ ВИМІРИ СУСПІЛЬСТВА

Група як структурний елемент суспільства. Поняття та основні ознаки соціальної групи. Класифікація соціальних груп (великі, середні, малі). Класифікація великих соціальних груп (соціально-класові, соціально-демографічні, соціально-етнічні, соціально-професійні, соціально-територіальні). Натоп як велика стихійна група. Типологія натопу. Основні етнічні процеси та форми існування етносів. Етнічна ідентичність та свідомість. Класифікація малих соціальних груп. Сім'я як соціальний інститут і мала соціальна група. Соціальна стратифікація та соціальні нерівності. Основні критерії соціальної стратифікації. Види нерівності (економічна, політична, правова, культурна, цифрова, мобільна та ін.). Соціально-психологічний клімат в групі. Конформізм, конформна поведінка, конформність. Соціально-психологічні характеристики і форми організації суспільних процесів та явищ. Суспільна свідомість. Масова свідомість. Групова свідомість. Індивідуальна свідомість. Механізми соціально-психологічного впливу (навіювання, наслідування, переконання, зараження, чутки, мова). Соціальні інститути. Види соціальних інститутів. Соціальна стратифікація суспільства та соціальні нерівності. Соціальна мобільність: поняття, типи (вертикальна/горизонтальна), механізми, соціальні та психологічні чинники. Міграція як вид просторової мобільності: сутність, соціальні та психологічні характеристики. Проблематика етносоціології та соціології нації. Поняття культури та специфіка її дослідження в соціології.

Список рекомендованих джерел:

1. Барвінський А. О. Соціологія. Курс лекцій. Київ : ЦНЛ, 2005. 327 с.
2. Курчаба Т. Соціологія : навч.-метод. посіб. Львів: ПП Сорока Т. Б., 2015. 183 с.
3. Примуш М. В. Загальна соціологія : навч. посіб. Київ: Професіонал, 2004. 590 с.
4. Соціологія : підручник / за ред. В. Г. Городяненка. Київ : Академія, 2003. 560 с.

З оригіналом
згідно

КЛІНІЧНА ТА ПАТОПСИХОЛОГІЯ

Основні теоретико-методологічні проблеми клінічної психології. Основні (фундаментальні) медичні поняття. Основні категорії клінічної психології. Психологічні (психогенні) чинники в етіології, патогенезі і патопластиці психічних і психосоматичних порушень. Класифікація й основні методи клінічної психології. Основи клінічної нейропсихології. Вікові аспекти психологічних розладів. Основні концепції психосоматичних співвідношень. Реабілітаційний підхід у медицині. Психологія екстремальних і кризових станів. Основні принципи психологічного супроводу лікувального процесу. Психологічні аспекти лікарської і немедикаментозної терапії. Психологічні основи психотерапії і психологічного консультування. Правові і деонтологічні аспекти діяльності медичного психолога. Методологічні основи патопсихології; принципи побудови патопсихологічного дослідження. Психологічна характеристика окремих видів порушеної свідомості. Клінічна і психологічна феноменологія і психологічні механізми порушення сприйняття, пам'яті, мислення. Особливості порушення розумової працездатності; аномалії особистісної сфери. Основні напрямки патопсихологічного вивчення дітей і підлітків; патопсихологічна семіотика.

Список рекомендованих джерел:

1. Мартинюк І. А. Патопсихологія: [навчальний посібник]. К.: Центр учбової літератури, 2008. 208 с.
2. Никоненко Ю. П. Клінічна психологія : Навчальний посібник / Укл. Ю.П. Никоненко. – Київ : КНТ, 2016. – 369 с.
3. Османова А.М., Хорунженко Г.В. Патопсихологія. Навчально-методичний посібник. К.: Талком, 2022. 188 с.
4. Османова А.М. Клінічна психологія. Навчальний посібник. К.: Університет «Україна», 2023. 228 с.
5. Савенкова І. І. Клінічна психологія: навчальний посібник. Миколаїв: Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського, 2018. 302 с.
6. Федосова Л. О. Клінічна психологія: навч. посіб. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2013. 248 с. Бібліогр.: С. 241–247.

ПСИХОЛОГІЯ КОНФЛІКТУ ТА ОСНОВИ ВІКТИМОЛОГІЇ

Предмет конфліктології. Основні принципи дослідження конфліктів. Соціально – історичні та теоретичні передумови виникнення конфліктології.

З оригіналом
згідно

Розвиток конфліктології як науки та навчальної дисципліни. Становлення конфліктології як науки в Україні та її розвиток на сучасному етапі. Зв'язок конфліктології з іншими науками. Методи наукових досліджень у конфліктології. Роль, мета, завдання, функції конфліктології в суспільстві. Причини виникнення психології конфлікту. Бачення конфлікту З.Фройдом та Карен Хорні. Основні методи конфліктології. Основні критерії конфлікту. Особливості дій конфліктантів в конфліктній ситуації. Конструктивне та деструктивне маніпулювання. Характеристика конфліктів за Г. В. Ложкіним та Н. Ф. Пов'якель. Основні фази конфлікту. Негативні тактики в конфлікті та їх характеристика. Структурні елементи конфлікту: конфліктна ситуація, інцидент, власне конфлікт. Складові конфлікту: конфліктуючі сторони, зона розбіжностей, уявлення про ситуацію, мотиви, дії. Конфліктна ситуація, правила її ефективного вивчення. Особливості сприйняття конфліктної ситуації. Правила поведінки і спілкування в конфліктній ситуації. Межі конфлікту: просторові, часові, суб'єктні. Формули виникнення конфліктів. Класифікація конфліктів. Прояви і типологія конфліктів. Види конфліктів залежно від кількості учасників; від природи виникнення; від рівня вираженості конфліктного протистояння; від потреб, через які виник конфлікт; від спрямованості впливу; від способу вирішення; від наявності об'єкта конфлікту; від можливих функцій конфлікту. Динаміка конфліктів: основні періоди розвитку та ескалації. Поняття та основні ознаки віктимності. Віктимологічні ситуації. Класифікація жертв злочину. Методи обробки віктимологічної інформації. Маргіналізація й віктимність. Віктимологічні детермінанти злочинності.

Список рекомендованих джерел:

1. Дуткевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління: Навчальний посібник. К.: ЦНЛ, 2005. 456 с.
2. Ложкін Г. В. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика / Г.В. Ложкін, Н.І. Пов'якель. К.: ВД «Професіонал», 2007. 416 с.
3. Нагаєв В. М. Конфліктологія: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 198 с.
4. Терпелюк В. В. Профілактика чинників віктимізації: традиційні та інтерактивні методи соціально-педагогічної роботи з батьками та педагогами [Текст] : метод. матеріали. Луцьк : Вежа-Друк, 2015. 100 с.

ПСИХОЛОГІЯ ДІЛОВОГО СПІЛКУВАННЯ

Поняття спілкування, його значення в житті людини. Структура спілкування. Основні засоби спілкування. Основні функції спілкування. Спілкування як обмін інформацією. Зміст поняття «спілкування як взаємодія».

З оригіналом
згідно

Спілкування як сприймання і розуміння людьми один одного. Поняття «міжособистісна комунікація». Основні види спілкування, їх характеристика. Вплив ідей К. Роджерса на розвиток теорії міжособистісного спілкування. Основні правила міжособистісної комунікації за Е. Берном. Ефекти спілкування. Сутність «ефекту ореолу». Стереотипізація як ефект міжособистісного сприйняття. Невербальні засоби спілкування. Паралінгвістичні та екстралінгвістичні засоби спілкування. Міжособистісний простір в процесі спілкування. Невербальна комунікація. Механізми виникнення страху перед публічним виступом. Наочність як засіб ілюстрації й доказовості у публічному виступі. Вплив екстравертованості, інтровертованості на процес спілкування. Вплив емпатійності на процес спілкування. Вплив толерантності, сором'язливості та невпевненості на процес спілкування. Вплив ригідності та мобільності на процес спілкування. Психологічний портрет суб'єкта ускладненого спілкування. Ефективне спілкування. Ефективна комунікація. Методичні прийоми, ефекти та психологічні закони ефективного спілкування. Бар'єри спілкування. Види ділового спілкування. Фази ділового спілкування. Форми і функції ділового спілкування. Стратегія і тактика ділового спілкування. Рівні ділового спілкування. Субординаційні та паритетні відносини. Поняття «афіліація». Особливості спілкування осіб із високою афіліацією.

Список рекомендованих джерел:

1. Цимбалюк І. М. Психологія спілкування: Навчальний посібник. К.: ВД «Професіонал», 2007. 464 с.
2. Бугай Н. І. Український етикет. К.: «Бібліотека українця», 2002. Кн. 2: Етикет дорослої людини. 256 с.
3. Вашека Т. В., Гічан І. С. Психологія спілкування: навчально-методичний комплекс. К. : Книжкове видавництво НАУ, 2006. 184 с.
4. Винославська О. В. Функції та структура спілкування. Психологія: навч. посібник. К. : ІНК ОС, 2005. 352 с.

ГЕНДЕРНА ПСИХОЛОГІЯ

Історія формування гендерної психології. Стратифікація статей в різних культурах. Предмет, завдання та методи гендерної психології. Теорії та концепції гендерних відмінностей. Антропометричний вимір статевих відмінностей. Біологічні механізми статевої диференціації. Статеві відмінності в якостях нервової системи та темпераменту. Стать та функціональна асиметрія. Життестійкість, захворювання та аномалії розвитку чоловіків та жінок. Статеві розходження в темпах моторного розвитку. Сприймання та сприйняття в гендерному вимірі. Інтелектуальні, мовні та

З оригіналом
згідно

емоційні характеристики статей. Статеві розходження в особистісних якостях: самооцінка осіб чоловічої та жіночої статей, статеві особливості мотиваційної сфери, відмінності чоловіків та жінок в прояві вольових якостей. Стадії статевої ідентифікації. Теорії статевої ідентифікації. Нормативний тиск як механізм статевої ідентифікації. Порушення статевої ідентичності. Образи чоловіків та жінок в масовій свідомості. Представлення про соціальний статус та права чоловіків та жінок. Соціальні уявлення про призначення чоловіків та жінок. Фемінізм як рух жінок за свої права. Україна: гендерна асиметрія чи гендерний паритет. Розподіл ролей в сім'ї між чоловіком та жінкою. Стилі виховання хлопців та дівчат. Стать та різні види діяльності. Соціостатеві установки в українській етнокультурі. Гендерні відносини та параметри їх вивчення. Моделі тендерних відносин. Соціально-психологічна модель гендерних відносин у між групової взаємодії. Визначення та типологія гендерних стереотипів. Моделі тендерних відносин в сім'ї. Гендерні установки як різновид соціальних установок. Характеристика гендерних конфліктів. Теорія андогінії С.Бем. Невротичний розвиток чоловіків та жінок під впливом гендерних стереотипів. Гендерний аспект девіантної поведінки.

Список рекомендованих джерел:

1. Говорун Т.В., Кікінежді О.М. Гендерна психологія: Навчальний посібник. К.: Академія, 2004. 308 с.
2. Петренко О. Б. Гендерна психологія. Практикум. Рівне : РДГУ. 2012. 127 с.
3. Ткалич М. Гендерна психологія. К.: Академія, 2016. 256 с.
4. Гендерні відносини: архетип, стереотип, ідентичність / За заг. ред. Пушонкової О. А., Шевченко З. В. Черкаси: вид. Чабаненко Ю., 2016. 202 с.

ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЇ СОЦІОЛОГІЇ

Предмет і метод соціології в соціологічному вченні М. Вебера. Протосоціологія. Універсалізм, концептуальний імперіалізм та глобалізація як етапи розвитку соціології. Соціологічна думка XIX століття. «Розуміюча соціологія» Макса Вебера. Теорія соціальної дії. Типи соціальних дій. Суспільні норми та цінності Еміля Дюркгейма. Позитивізм Огюста Конта. Концепція співвідношення суспільства та індивіда. Теорія соціальної поведінки Вільфредо Парето. Натуралізм у соціології XIX століття. Соціальна еволюція Герберта Спенсера. Антропосоціологія Артюра де Гобіно. Теорія «дзеркального Я» Чарльза Хортон Кулі. Символічний інтеракціонізм Джорджа Герберта Міда. Аналіз динаміки «Я»: «І» / та «те». Соціологічні аспекти психоаналізу Зігмунда Фрейда. Розуміюча соціологія Макса Вебера. Теорія соціальної дії. Типи соціальної дії. Типи легітимного панування. Еміль

З оригіналом
згідно

Дюркгейм про суспільні норми і цінності. Психологізм у соціології на рубежі XIX—XX століть. Теорія соціальної поведінки Вільфредо Парето. Теорія еліт Циркуляція еліт як елемент підтримки соціальної рівноваги. Модель соціального буття Габріеля Тардо. Соціологічні концепції Т. Парсонса і Р. Мертона. Сучасна світова соціологія. Соціалізація і соціальний контроль як механізми інтеграції індивіда до соціальної системи. Феноменологічна соціологія Альфреда Шюца. Поняття життєвого світу та повсякденності. Особливості і зміст основних етапів становлення соціології в Україні. Роль наукових поглядів М. Драгоманова та М. Грушевського у розвитку соціологічної думки в Україні.

Список рекомендованих джерел:

1. Гансова Е.А. Соціологічні школи та напрямки в Україні наприкінці XIX – початку XX століть (Соціологія в Україні чи українська соціологія?): [навч. посібн.]. Одеса: Астропринт, 2000. 64 с.
2. Зарубіжна соціологія (XX – початок XXI ст.): [хрестоматія / відп. ред. В.Г. Городяненко]. Дніпропетровськ: Вид-во ДНУ, 2009. 656 с.
3. Сірий Є. В. Соціологія: загальна теорія та методологія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії : навч. посіб. Вид. 3-тє, випр. і доп. Київ: Атіка, 2009. 491 с.
4. Соціологія: терміни, поняття, персоналії: навч. словник-довідник для студ. вузів / [за ред. В.М. Пічі]. К.: Каравела, 2002. 476 с.

ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ

Психологічна думка в країнах Древнього Сходу. Психологічні учення основних філософських шкіл Древньої Індії й Китаю. Психологія Аристотеля. Ідеалістична психологія Платона. Основні досягнення античних лікарів у дослідженні мозку, органів почуттів і темпераменту. Проблема внутрішнього миру в пізній античності в працях Аврелія Августина. Психологічні проблеми пізнання в рамках схоластичної психології. Психологія Фоми Аквінського. Розвиток анатомії й медицини і їхній вплив на розуміння душі і її функції в епоху Відродження. Проблема методів філософії в працях Рене Декарта. Історичне значення праць Рене Декарта для наступного розвитку психології. Джон Локк як засновник емпіричної психології свідомості. Психологічні ідеї Готфріда Вільгельма Лейбніца. Ідеї Канта про неможливість психології як науки. Еволюційний асоціанізм Генрі Спенсера. Органіцизм та еволюціонізм. Структуралізм Едварда Бредфорда Титченера. Психоаналітична теорія Зигмунда Фрейда. Вчення про сексуальність: лібідо, сублімація, витіснення. Структура особистості Воно (Id), Я (Ego) і Над-Я (Super Ego). Аналітична психологія Карла Густава Юнга. Архетипи колективного несвідомого. Становлення наукової психологічної думки в Україні. Класичний біхевіоризм

З оригіналом
згідно

(Дж. Уотсон, І Павлов, Б. Скіннер) та необіхевіоризм (А. Бандура). Генетична психологія Ж Піаже. Історія психоаналізу. Історичні витоки Європейської школи психології. Роль Григорія Сіловича Костюка в становленні психології в Україні. Психологія в Україні та її місце у світовій науці. Життя і психологія Володимира Андрійовича Роменця. Київська психологічна школа та основні напрямки її діяльності. Львівська психологічна школа. Основні напрямки діяльності. Харківська психологічна школа та її представники.

Список рекомендованих джерел:

1. Жуков С. М. Історія психології: Навчальний посібник / С. М. Жуков, Т. В. Жукова. [вид. друге, допов., виправл. та переробл.]. К.: Кондор, 2009. 232 с.
2. Корольчук М. С. Історія психології: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / М. С. Корольчук, П. П. Криворучко. К.: Ельга, Ніка-Центр, 2004. 248 с.
3. Османова А.М. Історія психології. Підручник К.: КиМУ, 2017. 292 с.
4. Роменець В. А. Історія психології: Стародавній світ. Середні віки. Відродження : Навч. посіб. / В. А. Роменець. К. : Либідь, 2005. 916 с.
5. Щербакова І. М. Практикум з історії психології : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Щербакова І. М. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. 160 с.

СОЦІОЛОГІЯ В СТРУКТУРІ СУЧАСНИХ НАУК

Об'єкт, предмет соціології. Суспільство як об'єкт соціології. Соціальна взаємодія як предмет соціології. Трансформація уявлень про предмет соціології: від вивчення суспільства в людині до дослідження людини в суспільстві. Рівні соціологічного знання: загальносоціологічні теорії (макросоціологія та мікросоціологія), спеціальні та галузеві соціологічні теорії (теорії середнього рівня), знання, здобуте за допомогою емпіричних досліджень. Особистість як об'єкт і суб'єкт соціальних відносин. Соціологічний позитивізм. Соціологічний психологізм. Співвідношення понять «соціальне» і «суспільне». Соціалізація особистості: сутність, етапи (первинна, вторинна), механізми (адаптація, інтеграція). Поняття ресоціалізації. Суб'єкти (сім'я, формальні та неформальні групи однолітків) і агенти (освіта, традиційні ЗМІ та нові медіа, інтернет, соціальні мережі) соціалізації. Менталітет як один із впливових елементів культури. Основні стадії конфлікту (зародження, розвиток, вирішення конфлікту, післяконфліктна стадія). Взаємозв'язок економічної та соціальної сфер суспільства. Соціальні функції економіки. Соціологічний аспект проблеми

З оригіналом
згідно

зайнятості та безробіття в ринкових умовах. Місце соціології молоді в системі соціологічного знання та в державній молодіжній політиці. Основні складові соціології політики. Соціологія праці й управління, її поняття і категорії. Основні методи соціологічного дослідження. Програма соціологічного дослідження: вимоги до розробки.

Список рекомендованих джерел:

1. Вербець В.В., Субот О.А, Христюк Т.А. Соціологія: Навчальний посібник. К.: КОНДОР. 2009. 550 с.
2. Кузьменко Т.М. Соціологія. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2010. 320 с.
3. Лукашевич М.П., Туленков М.В., Яковенко Ю.І. Соціологія. Основи загальної, спеціальних і галузевих теорій: Підручник. Київ: Каравела, 2008. 544 с.
4. Примуш М. В. Загальна соціологія : навч. посіб. Київ: Професіонал, 2004. 590 с.
5. Соціологія: Підручник. За ред. В.Г. Городяненка. Київ: ВЦ «Академія», 2008. 544 с.
6. Соціологія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В.І. Волович, М.І. Горлач, В.Г. Кремень та ін. 6-те вид.: Центр учбової літератури, 2009. 808 с.
7. Соціологія : підручник / за ред. В. М. Пічі. Вид. 2-ге, стереотип. – Львів : Магнолія плюс; Новий світ 2000, 2006. 277 с.
8. Соціологія і психологія: Навч. посіб. / За ред. Ю.Ф.Пачковського. К.: Каравела, 2009. 760 с.

МЕТОДИ ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ

Планування та забезпечення якості дослідження. Наукові дослідження. різновиди (теоретичні та емпіричні; фундаментальні та прикладні; розвідувальні, описові та аналітичні, польові та лабораторні), проблема, мета, завдання, об'єкт, предмет. Програма дослідження структура документа, основні пункти, етапи дослідження. Тлумачення, концептуалізація, операціоналізація основних понять дослідження. Гіпотези дослідження: теоретичні, емпіричні, статистичні. Вибірковий метод: генеральна сукупність, вибірка, основні вимоги до формування вибірки, методи формування. Якість інформації: репрезентативність, валідність, надійність. Типи валідності (змістовна, категоріальна, конструктна), валідація. Забезпечення надійності. Методи збору інформації. Спостереження: види, переваги і недоліки, роль спостерігача. Експеримент: види (констатувальний, формувальний, природний, лабораторний), планування, внутрішня і зовнішня валідність. Методи опитування анкетування, інтерв'ювання. Анкетування (поштові, пресові, онлайн, експертні,

З оригіналом
згідно

індивідуальні, групові). Анкета: види питань, методичні вимоги до композиції анкети та різних питань. Формулювання питань і відповідей в анкеті). Інтерв'ювання (фокус-групові, глибинні, неформалізовані: історія життя, біографія, усна історія). Експертні опитування (метод експертної оцінки): пошук, відбір та підготовка експертів Види і процедури експертного опитування. Соціометрія: особливості застосування та інструментарію (анкета, шкали), соціометричні індекси, матриці та соціограми. Аналіз документів. Контент-аналіз. Методи аналізу емпіричних даних. Коефіцієнти кореляції. Методи перевірки статистичних гіпотез.

Список рекомендованих джерел:

1. Васьянович О. В. Основи психології: навч. посібник. Київ: Видавничий центр КНУ імені Тараса Шевченка, 2016. 320 с.
2. Максименко С. Д. Загальна психологія: навч. посібник. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2018. 400 с.
3. Козлова, Н. В. Методика та організація наукових досліджень із психології: навч.-метод. Посібник. Дніпро: ДНУ, 2019. 200 с.
4. Корольчук М. С., Осьодло В. І. Психодіагностика : навчальний посібник для студентів вузів. Київ, 2019. 246 с.
4. Співак Л. В., Османова А. М. Психодіагностика особистості : навчальний посібник. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2018. 320 с.

З оригіналом
згідно

ІІІ ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Загальна кількість завдань іспиту – **25**. На виконання роботи відведено **60 хвилин**.

В основу визначення рейтингу покладено результати, обраховані на основі суми тестових балів. Для кожного запитання тесту встановлюється відповідна система оцінювання:

1. Запитання **1-10** малої складності – **1 бал (сума 10 балів)**;
2. Запитання **11-20** середньої складності – **2 бали (сума 20 балів)**;
3. Запитання **21-25** підвищеної складності – **4 бали (сума 20 балів)**.

Загальна сума тестових балів за всі правильні відповіді **50 тестових балів** – відповідає **200 балам** рейтингової оцінки.

Пороговий тестовий бал («склав / не склав») для вступного випробування становить **4 тестових бали** – відповідає **100 балам** рейтингової оцінки.

Рейтингова оцінка за 100-бальною шкалою (від 100 до 200 балів) визначається відповідно до таблиці відповідності тестових балів рейтинговій оцінці.

Відповідність тестових балів рейтинговій оцінці

Тестовий бал, <i>S</i> (сума балів за правильні відповіді на запитання)	Конкурсний бал, <i>BB</i>
0-3	не склав
4	100
5	102
6	104
7	107
8	109
9	111
10	113
11	115
12	117
13	120
14	122
15	124
16	126
17	128
18	130

З оригіналом
згідно

19	133
20	135
21	137
22	139
23	141
24	143
25	146
26	148
27	150
28	152
29	154
30	157
31	159
32	161
33	163
34	165
35	167
36	170
37	172
38	174
39	176
40	178
41	180
42	183
43	185
44	187
45	189
46	191
47	193
48	196
49	198
50	200

Голова фахової атестаційної
Комісії

д. т. н., проф. Вадим ТАРАСОВ

Члени фахової атестаційної
комісії

д. психол. н., проф. Юлія БОХОНКОВА

д. психол. н., проф. Ольга ЛОСІЄВСЬКА

Відповідальний секретар ПК

к. т. н., доц. Євген МАЗНІВ

З оригіналом
згідно